

Zpráva o služební cestě na Ukrajinu

Místo:

Státní archiv Zakarpatské oblasti v Užhorodě

Termín:

7. až 11. října 2013

Účel cesty:

Studijní pobyt za účelem průzkumu písemností k působení československé vládní delegace na Podkarpatské Rusi v letech 1944–1945

Účastník cesty:

Mgr. David Hubený – odborný archivář 3. oddělení Národního archivu

Zprávu podává:

Mgr. David Hubený

Datum vyhotovení:

15. října 2013

Schvaluje: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu. Podepsáno elektronicky.

Část všeobecná:

Služební cestu jsem zahájil nočním vlakem Českých drah z Prahy do Košic. Vlak odjížděl z Hlavního nádraží v Praze v 0:06 hod. v neděli 6. října. Do Košic vlak dorazil v 9:45 hod. V 12:40 hod. z Košic jsem pokračoval ukrajinským autobusem do Užhorodu, kam jsem dojel v 16:10 hod.

Po ubytování jsem zjistil polohu užhorodské pobočky Státního archivu Zakarpatské oblasti v Užhorodě, kam jsem pak celý týden chodil bádát.

Zpět do České republiky jsem vyjel autobusem v pátek 11. října v 14:50 hod., který v 15:40 hod. stavěl v Michalovcích, kde jsem přestoupil na vlak. Tento vlak odjížděl do Košic v 17:44 hod. a do cíle dorazil v 18:53 hod. V Košicích jsem konečně ve 21:06 hod. nastoupil na vlak Českých drah, ze kterého jsem v sobotu 12. října v 6:44 hod. vystoupil na Hlavním nádraží v Praze.

Část odborná:

Účelem služební cesty bylo provést ve Státním archivu Zakarpatské oblasti v Užhorodě základní výzkum materiálů z období let 1944–1945 a působení separatistických institucí a orgánu sovětské moci, které napomohly převést toto území z Československa k sovětské Ukrajině. Zjištěné skutečnosti by měly posloužit k poznání tohoto procesu, doplnit znalosti z fondů československého původu a vůbec o dění na československém státním území, které se dostalo pod správu Národní rady Zakarpatské Ukrajiny, o níž se v českých dokumentech vyskytuje jen velmi málo zpráv.

V archivu byly prostudovány a z valné části fotoaparátem digitalizovány tyto archivní fondy:

- 1) Ústřední výbor Komunistické strany Zakarpatské Ukrajiny
- 2) Národní rada Zakarpatské Ukrajiny
- 3) Místní národní výbor Chust
- 4) Okresní národní výbor Chust
- 5) Sbírká dokumentů k antifašistickému a partyzánskému hnutí na Zakarpatské Ukrajině 1938–1944

V uvedených fondech se podařilo dohledat takové množství podnětných archivních dokumentů, že jejich zpracovávání bude trvat přinejmenším několik měsíců.

Závěr

Studium ve Státním archivu Zakarpatské oblasti přineslo množství údajů a neznámých dokumentů k dění na bývalém československém území, kam se po druhé světové válce již nenavrátila československá státní moc. Zjištěné skutečnosti poslouží při zpracovávání a interpretaci dokumentů pocházejících v exilových fondech spravovaných Národním archivem, ale i dalšími českými archivy ústředních úřadů.

Výsledkem studijní cesty je též zaslání článku zástupce ředitele uvedeného archivu Michajla Vasiloviče Markaniče o archivních dokladech ke genealogickému výzkumu na Zakarpatské Ukrajině do *Paginae historiae*. Překlad do češtiny právě probíhá.